

vsaj sedaj to storile, tega si mi ne obetamo, saj vemo, da so uradniki vsi zoper to in kakor slutimo, so tudi naše nemškutarske občine zoper to protestovale. Tem se bo gotovo, vsaj prej, kakor pohlevnim, pa pravičnim terjatvam Slovencev verjelo.

V očigled tacih razmer moramo naše može po občinskih in okrajnih zastopih opomniti, da je njih dolžnost, stopiti sedaj na noge, da nam dajo železnice, kar nam gre in česar se one ne morajo braniti, dokler jim še gre za lastne koristi.

Kako naj pripravljajo starši otroke za šolo.

(Slovenskim starišem v poduk.)

(Konec.)

Kaj in koliko pa naj stariši otroke doma naučijo, prej, ko jih pripeljejo v šolo? Tudi tukaj se premnogokrat napačno ravna. Stariši namreč mislijo: več ko bodem mojega otroka doma naučil, boljše bode v šoli za njega in tudi za učitelja, kateremu se ne bo trebalo z mojim otrokom tako mučiti, kakor z drugimi, ki še ne znajo čisto nič. A ko bi stariši vedeli, kako malo hvaležen jim je včasih za ta trud v šoli učitelj! In zakaj neki to? To zato, ker je metoda (učba), po katerej so stariši otroka doma učili, kriva, napačna. S to krivo metodo pa stariši niso naučili otroka čisto nič, temveč so ga le zmotili. In tak otrok napravlja v šoli učitelju mnogo več težav, kakor drug, ki še ni knjige nikdar v rokah imel.

Nekateri otroci znajo, ko pridejo v šolo, uže po cele strani abecednika „dobro“ čitati. In kako še le pišejo in računijo! Celi „einmaleins“ uže znajo iz glave. Tako rečejo namreč stariši, ko pripeljejo otroka v šolo. A, če se hočeš prepričati, ali je temu v resnici tako, se prepričaj, da zna otrok v resnici po več strani abecednika prav dobro — iz glave, med tem, ko še črk ne pozna.

Pusti raje čitanje, saj tega se otrok v šoli tako igraje nauči, če ni uže preveč zabite glave. Uči ga raje, da se bo znal dobro pokrižati in „očenaš“ moliti, da ne bo v šoli, ko se mu reče, naj se lepo pokriža, po čelu vrtal in ob straneh obraza z roko krilil, namesto, da bi se lepo pokrižal.

V resnici je žalostno, da se morata učitelj in katehet v šoli več časa pečati s tem, česar naučiti bi bila prva dolžnost vsakih krščanskih starišev.

Ali tedaj mojega otroka ne smem prej, ko ga pošljem v šolo ničesar drugega učiti, kakor prekrizati se in „očenaš“ moliti? Na to vprašanje odgovorim ti: iz knjige čisto nič, drugače pa lahko mnogo. Razgovarjaj se s svojim otrokom, kadar koli utegneš in sicer mnogo, seveda le po otročje, to je o takih stvareh, katere

more otročji um zapopasti. Pripoveduj mu kratke pripovedke, uči ga primerne pesnice itd. Le na tak način se začnejo otrokove dušne moči razvijati, otrok se uči — misliti. Vadi svojega otroka tudi v računstvu. Da pa bo znal otrok kedaj dobro in hitro računati, tega ne dosežeš z mehaničnim štetjem ali brojenjem od jedne do sto ali s tem, da ga učiš „einmaleins“ iz glave. Ravno to je napačno.

Otrok si mora vedeti število predstaviti. Vzami tedaj za prve vaje v računanju orehe, jabolke, fižol in druge jednake reči. — „Vidiš Nace, tukaj na mizi sta dve jabolki, če še sedaj jaz jedno pridenem, koliko jih je pa potem?“ Ali pa: „V žepu imam tri orehe, pa jednega iz žepa vzamem, koliko jih je še v žepu?“ — Otroka je dobro tudi po kaj majhnega poslati, n. pr. po žemljo, po šibice ter mu reči: „Za eno škatljico šibic moraš dati jeden krajcar: koliko pa bodeš moral dati za dve škatljici?“

Take in jednake vaje imajo večo vrednost, kakor če bi znal otrok celi veliki „einmaleins“ iz glave.

Konečno še izrečem pristržno željo, naj bi vendar stariši učitelje pri njihovem težavnem delovanju vse boljše podpirali, kakor jih podpirajo, kajti skupno moramo delovati, skupno se truditi, če hočemo, da bodo iz naše mladine enkrat pobožni kristjani in dobri državljani. Naloga, mladino odgojevati, tedaj ni lahka, ker od odgoje odvisna je bodočnost, katera bo dobra, če bomo mladino dobro in slaba, če jo bomo slabo odgojili. Trudimo se tedaj skupno, da bomo lahko z mirno vestjo rekli: „Mladina je up in nada boljše bodočnosti.“

T. Godomerski.

Gospodarske stvari.

Drevo na meji.

Pod tem naslovom je „P. L.“ prinesel zelo podučljiv pravdosloven gospodarstven sestavek, ki ga tudi „Sl. G.“ svojim častitim bralcem priobčiti hoče, prepričan, da bode z njim marsikomu vstreženo.

Ne redkokrat zaznamujejo sadunosna ali pa tudi lesna drevesa mejo med raznimi posestvi in sicer tako, da stoji drevo na kakem koncu, kjer se več mejnih črt steka, ali pa tudi tako, da mejna črta čez dotično drevo pelja. Brez vsega ugovora so drevesa prav porabni mejni kazavci, ker se že od daleč vidijo, navadno dolgo trpijo in ker se ne dajo premkniti kakor kameni ali leseni nasadni mejnik ali mejaš; kolikor bi sosedom moralo biti prijetno, da imajo v drevesu čuvaja svojih mej, ki najlahkejše mejne prepire zabrani, ravno tako je pa drevo na meji pogosto predmet pre-

pira in sovraštva. Seveda ne zaradi prašanja po meji ampak zaradi lastnine drevesa in njegove porabe. V največjih slučajih je ves tak prepir in z njim zvezana jeza in hudovanje nepotrebno, ker občni državljanski zakonik o gori navedenih glavnih prašanjih o drevesni lastnini in porabi jasno govori in pravi: § 421. „Lastnino drevesa ne odločijo korenine, ki se v meječem zemljišču razraščajo in razširjajo ampak njegovo deblo, ki iz zemljišča kvišku vzrašča. Ako stoji drevo na meji več lastnikov, je drevo vseh skupno.“ § 422. „Vsak zemljiščni lastnik sme korenine tujega drevesa iz svojega zemljišča podreti in veje, ki v njegovem zrakovem prostoru rastejo porezati ali drugače kako se jih poslužiti in si jih v korist obrniti.“

Predno se pa iz teh paragrafov posledice izvajajo, naj se še omeni, da so po starem rimljanskem pravu gledé lege in razširjave svoje bile korenine za lastnino drevesa odločivne, ker drevo, tako so modri Rimljani umovali, po svojih koreninah iz zemlje hrano vleče. Avstrijsko pravo pa jemlje — že tudi v tako imenovani razpravi o netelesnih pravicah, ki so leta 1679. postavno moč zadobile — deblo za merodajni del drevesa, prej ko ne najbolj zaradi tega, da pri iziskovanju lastnine ni treba zemlje odkopavati, korenine odgrniti in tako prej ko ne drevo samo poškodovati.

Ako drevo res mejo dela v sredi med dvema ali večimi zemljišči, ker kakor meta na križevališču mejnih črt več lastnikov stoji, tako je njihova skupna lastnina in vsak izmed njih ima jednaki delež na njem.

Dokler so deležniki enakih misli, morejo z drevesom, kakor se jim poljubi, razpolagati. Pričakovati je, da ga ne bodo podrli. Brž pa ko so nezložni, ne more ali prav za prav ne sme nobeden izmed njih z drevesom ali na njem kaj početi, po čemer bi z deleži drugih solastnikov razpolagal.

Drugače pa je, če drevo tik meje stoji, tako da le jeden del korenine ali vej v sosedovo lastnino tjekaj sega. Korenine sesajo v tem primerljeju hrano iz sosedovega zemljišča, odtezajo, kakor je to v sočivnjakih in vinogradih primerljeju, hrano sočivju, drevju, cvetlicam itd. sosedovim ali morda popolnoma onemogočijo sosedu, da svoje zemljišče v obsegu korenin tujega drevesa obdeluje; veje narejajo morebiti preveč sence ali napravljajo močen kap po deževju. V tem primerljeju pa, kjer zemljiščnemu lastniku zaradi drevesa, ki unstran njegove meje stoji, ali dobički uidejo ali škode nastanejo, v tem primerljeju daje naša postava tistemu, ki se je poslužiti hoče, varstvo proti takim škodam.

(Konec prih.)

Sejmovi. 10. novembra: Na Ponkvi, pri sv. Martinu pod Vurbergom; 11. novembra: pri sv. Mohorju, v Marenbergu, pri sv. Martinu

blizu Slov. gradca, pri sv. Martinu blizu Šoštanja, v Oplotnici, v Sromljah, na Laškem, v Hočah.

Dopisi.

Maribor. (Izjava.) Kakor je nek nemški list pisal, bil bi jaz iz grof Hohenwarthovega kluba vsled osebnih vzrokov izstopil, tega jaz nikakor nisem storil, pač pa sim zato iz kluba izstopil, ker so me Slovenci volili. Kot njih poslanec pa se ne morem strinjati s tem, da se avtonomija — še čez prestolni govor segajoča — pri nas vpelje ali Hohenwarthov klub je temu podobni adresni načrt večine brez vsega pridržka vzprejel. — Da oni list v svojem poročilu ni prave zadel, vidi se že iz tega, ker sem jaz koj v začetku državnega zbora naznanil, da sedaj ne morem nobene funkcije ni v predsedništvu ni v odborih vzprejeti, kajti ne stanujem več na Dunaju. Na to mi je Hohenwarthov klub svojo zahvalo enoglasno izrekel, kar so tudi listi, vsaj večini prijazni, objavili. To sem bil svojim volilcem že pred začetkom drž. zbora naznanil in je Dunajska „N. Fr. Pr.“ pa Praška „Politik“ to tudi objavila. — Ne bo mi pač treba še zagotavljati, da se pri meni, ki se držim zmerno narodnih in konservativnih (ne nazadnjaških) načel, gledé političnih misli ni druga izpremenilo, kakor to, da se morem izven klubovih vezí veliko prosteje v korist mojih volilcev vesti in mi ne bo treba, še tudi za take predloge glasovati, ki so morebiti drugim deželam na korist, mojej domovini pa bi na očitno škodo bili.

H. baron Güdel-Lannoy.

Od sv. Križa pri Ljutomeru. Zadruga mlinarjev, mesarjev, pekov, trgovcev, usnarjev in krčmarjev bo imela v kratkem zborovanje, da si sestavi pravila in jih vladi v potrjenje predloži. Udje te zadruge, ki je v okraju po številu najmočnejša, so izvzemi treh ali štirih sami Slovenci, in zgodilo se je pri poslednjem shodu, — zares čudno, — da so bili v zastop te zadruge izvoljeni sami nasprotniki Slovencev. Kako pa je to prišlo? — Po mlačnosti in nemarnosti Slovencev. Misli si marsikateri: „Kaj pa meni to mar, bodo že drugi brez mene storili, če bom jaz zraven ali ne.“ — Da, dragi moj, res bodo storili brez tebe, ali ti boš pa plačeval in še morebiti zraven škodo trpel, ker si to prepustil drugim, ki so potlej res, toda po svojem te zadeve ravnali. Potem pa se tožiš, kadar je že prepozno, da to ali ono ni prav; ali sam si si kriv tega. Pri prihodnjem zborovanju bode se odločevalo o učencih, kako dolgo se imajo učiti, koliko jih sme en mojster imeti, kedaj in kdo jih sme za proste spoznati; kake razmere naj obstojijo med pomočniki in mojstri, kdo naj razprti med poslednjimi razsojuje, in